

**ODLUKA O SPROVOĐENJU ZAHTEVA
ZA USVAJANJE PRIVREMENIH MERA**

Datum usvajanja: 10. avgust 2023. godine

Slučaj br. 2021-02

O.L. i ostali

protiv

EULEX-a

Tekst odluke usvojen od strane komisije 10. avgusta 2023. godine redigovan je od strane Šefa Misije, korišćenjem svojih ovlašćenja shodno Operativnom Planu (OPLAN) za Misiju vladavine prava Evropske Unije na Kosovu. Šef Misije smatra da bi originalan tekst odluke mogao da utiče na operativnu efikasnost Misije.

ODLUKA O SPROVOĐENJU ZAHTEVA ZA USVAJANJE PRIVREMENIH MERA

Datum usvajanja: 10. avgust 2023. godine

Slučaj br. 2021-02

O.L. i ostali

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava (čitaj: Komisija) na zasedanju koje je održano 10. avgusta 2023. godine, sa sledećim prisutnim članovima:

Gđa Snježana BOKULIĆ, predsedavajuća
G. Petko PETKOV, član
Gđa Marina MANCINI, član

Uz asistenciju
G. Ronald HOOGHIEMSTRA, pravni službenik

Razmotrivši gore spomenutu žalbu, predstavljenu shodno udruženom postupku Saveta 2008/124/CFSP od 4. februara 2008. godine, EULEX-ovom konceptu odgovornosti od 29. oktobra 2009. godine o osnovanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i pravilnika o radu komisije shodno poslednjoj izmeni i dopuni dana 06. jula 2023. godine,

Većajući elektronskim putem a što je u skladu sa pravilom 13(3) pravilnika o radu komisije, odlučuje kao što sledi:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Ovu žalbu podnosilac žalbe podnosi u svoje ime, u ime svoje supruge i njegovih petoro (5) maloletne dece.
2. Žalba u ovom slučaju je prvi put predstavljena komisiji za razmatranje ljudskih prava (čitaj: Komisija) elektronskim putem dana 31. maja 2021. godine. Nakon prijema zvaničnog žalbenog obrasca žalba je registrovana 26. oktobra 2021. godine.

3. Pismom od 9. novembra 2021. godine, Komisija je obavestila Misiju vladavine prava Evropske Unije na Kosovu, EULEX Kosovo (čitaj: Misija) da je ovaj slučaj registrovan kod Komisije.
4. Nakon registracije žalbe, žalilac je nastavio da dostavlja dodatne informacije.
5. Žalilac je 23. aprila 2022. godine podneo zahtev za donošenje privremenih mera u njegovom slučaju.
6. Dana 24. avgusta 2022. godine, v.d. predsedavajućeg Komisije, shodno njenom ovlašćenju prema pravilu 22 Pravilnika o radu, usvojila je Odluku za zahtev za usvajanje privremenih mera. Od Šefa Misije (ŠM) je zatraženo da izvesti Komisiju o postupcima koje je preduzeo i ishod istih najkasnije do 30. septembra 2022. godine.
7. Dana 04. oktobra 2022. godine, ŠM je dostavio svoj odgovor na zahtev za usvajanje privremenih mera.
8. Dana 02. decembra 2022. godine, komisija je od ŠM-a zatražila da joj dostavi dokumentovani dokaz na koji se pozvao u svom odgovoru na zahtev za usvajanje privremenih mera.
9. Dana 22. juna 2023. godine, ŠM je nekoliko dokumenata učinio dostupnim članu komisije da ih pogleda.

II. IDENTITET ŽALIOCA

10. Žalilac u ovom slučaju je zahtevao da se njegov identitet ne otkriva u javnosti.
11. Razmotrivši ovo pitanje, posebno prirodu statusa podnosioca žalbe i navode koji su izneseni, predsedavajuća je zadovoljna time da ovaj zahtev treba usvojiti.

III. ČINJENICE

12. Činjenice iz ovog slučaja onako kako su podnete od strane žalioca mogu se ukratko opisati kao što sledi.
13. Žalilac je državljanin jedne države bivše Jugoslavije. Od malih nogu je bio uključen u kriminalne aktivnosti u nekoliko zemalja bivše Jugoslavije. U jednom trenutku, žalilac je postao svestan ozbiljne pretnje po njegov život i počeo je aktivno da traži neki oblik zaštite.
14. Žalilac i njegova supruga su u avgustu 2013. godine potpisali sporazum sa EULEX-ovim programom za zaštitu svedoka. Na osnovu tog sporazuma žalilac je izneo svedočenje u krivičnom procesu koji su vodili EULEX-ovi tužioci i sudije. Žaliocu nije bilo dozvoljeno da zadrži kopiju ovog sporazuma.
15. Kao zaštićeni svedok žalilac je zajedno sa svojom suprugom i malim detetom prebacivan na nekoliko lokacija. [REDACTED]
16. Između avgusta 2013. i aprila 2021. godine, žalilac i njegova porodica su se u više od [REDACTED] navrata selili, na periode od nekoliko dana do nekoliko godina. Tokom ovog vremena, žalilac i njegova porodica bili su locirani u najmanje 10 (deset) različitih zemalja na dva (2) različita kontinenta. U odvojenim prilikama tokom ovog perioda, rodili su se drugo i treće dete žalioca i njegove supruge.

17. Kao rezultat brojnih preseljenja, prvo dete podnosioca žalbe je propustilo oko osamnaest (18) meseci školovanja, dok je njegovo drugo dete propustilo oko sedam i po (7,5) meseci školskog obrazovanja.
18. U najmanje dve (2) zemlje u koje je žalilac premešten, on i njegova porodica su imali dokumente o lokalnom prebivalištu. [REDACTED] U drugim zemljama, žalilac i njegova porodica nisu imali lokalne dokumente o prebivalištu.
19. U mnogo navrata od avgusta 2013. godine, žalilac je imao brojne posete, na njegovim zaštićenim adresama, od strane velikog broja EULEX-ovih i drugih zvaničnika koji su hteli da ga ispituju o stvarima koje su se ticale organizovanog kriminala u bivšoj Jugoslaviji, kao i da razgovaraju o njegovom statusu.
20. Dana 30. marta 2021. godine, žalilac je potpisao Izjavu o dobrovoljnom povlačenju iz EULEX-ovog programa zaštite svedoka. U jednom trenutku u junu ili julu 2021. godine, usvojen je dodatak toj Izjavi koji je sadržao neke izmene u uslovima dobrovoljnog povlačenja iz programa. Ovaj dodatak očigledno nije potpisan od strane žalioca. U svakom slučaju, žaliocu nije dozvoljeno da zadrži kopiju ovih dokumenata.
21. Žalilac zajedno sa svojom porodicom trenutno boravi u jednoj zemlji članici Evropske Unije. On trenutno ima status lokalnog boravka pod svojim imenom.
22. Nedavno je supruga žalioca rodila blizance. Navodno, zbog svog neodređenog pravnog statusa, podnosilac žalbe nije u mogućnosti da registruje rođenje ovo dvoje dece ni u jednoj zemlji. Kao posledica toga, ova deca nemaju pravni identitet.

IV. ŽALBA

23. Žalilac navodi da je EULEX-ov Program zaštite svedoka uništio njegov život kao i život njegove porodice. On tvrdi da, kao rezultat stalnog preseljenja iz zemlje u zemlju tokom perioda od osam (8) godina, i nedostatka trajnog pravnog statusa, ni on ni njegova supruga nisu bili u mogućnosti da se ostvare profesionalno ili da dobiju unosno zaposlenje. Štaviše, kao rezultat stalnih promena u dogovorima za boravke, školske sisteme i jezike, žalilac tvrdi da njegova deca pate od teške psihičke traume, uključujući i sklonost ka samopovređivanju.
24. Žalilac navodi da mu je, kada se prvi put upisao u Program zaštite svedoka EULEX-a, rečeno da će biti zaštićen samo jednu (1) ili dve (2) godine, a nakon toga će moći da uživa normalan porodični život. On tvrdi da, da je na početku znao šta će se u stvari dogoditi njemu i njegovoj porodici, nikada ne bi prihvatio da učestvuje u programu. Pored toga, žalilac navodi da je sada ostavljen na lokaciji gde bi on i njegova porodica mogli biti ugroženi, zbog neposredne blizine mnogih imigranata iz bivše Jugoslavije.
25. Žalilac navodi da je način na koji je EULEX-ova zaštita svedoka postupala sa njim i njegovom porodicom izložio ozbiljnom riziku po njihove živote. Konkretno, preterano česte posete EULEX-a i drugih zvaničnika izložile su ga lakom otkrivanju u zajednicama u kojima je bio smešten. Štaviše, komšiluk u kome je konačno smešten nije propisno proveren i on je u stalnom riziku da bude otkriven od strane kriminalnog dela bivše Jugoslavije. Žalilac navodi da EULEX nije ispunio svoje pozitivne obaveze da zaštiti njegov život i život njegove porodice, kršeći tako član 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

26. Žalilac navodi da način na koji je EULEX tretirao njega i njegovu porodicu predstavlja nehumano i ponižavajuće postupanje, kršenje člana 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Pored toga, žalilac navodi da je EULEX prekršio njegova prava i prava njegove porodice na uživanje privatnog i porodičnog života što je zaštićeno članom 8. Evropske konvencije o ljudskim pravima.
27. Žalilac navodi da je pokušavao da reguliše svoj status, ali da i lokalne vlasti i njegov nacionalni konzulat tvrde da je on zaštićeni svedok EULEX-a i da mu stoga ne mogu pomoći. Žalilac nije mogao da dobije pojašnjenje od EULEX-a da li ga EULEX i dalje smatra zaštićenim svedokom. Štaviše, žalilac je uznemiren što se čini da i lokalne vlasti i njegove nacionalne vlasti imaju pristup informacijama o njemu kojih on nije svestan.

V. ZAHTEV ZA USVAJANJE PRIVREMENIH MERA

28. Žalilac tvrdi da njegov život i život njegove porodice mogu biti u opasnosti zbog neposredne blizine imigranata iz bivše Jugoslavije na njihovoj trenutnoj lokaciji i uz to rizika da bude prepoznat. [REDACTED]
29. Žalilac zahteva da EULEX usvoji privremene mere tako da on i njegova porodica budu premešteni sa svoje trenutne lokacije na bezbedniju lokaciju u istoj državi članici Evropske Unije, ili da EULEX treba da olakša upis žalioca i njegove porodice u program zaštite svedoka kod njegovih nacionalnih vlasti.

VI. ODLUKA PREDSEDAVAJUĆE NA ZAHTEV ZA USVAJANJE PRIVREMENIH MERA

30. Predsedavajuća je predložila Šefu Misije da preduzme sledeće privremene mere, bez prejudiciranja prihvatljivosti i osnovanosti žalbe u pogledu navodnih povreda članova 2, 3 i 8 Evropske Konvencije o ljudskim pravima;
1. EULEX-ov program zaštite svedoka treba da preduzme sve neophodne mere, srazmerne riziku po život podnosioca žalbe ili njegove porodice, i u okviru svog mandata, da obezbedi bezbednost podnosioca žalbe i njegove porodice. Ova radnja može uključivati, ali nije ograničena na:
 - a. Preduzimanje hitnih radnji u cilju zaštite života podnosioca žalbe i članova njegove porodice, sa posebnim osvrtnom na dobrobit dece;
 - b. Pojašnjavanje statusa podnosioca žalbe u okviru EULEX-ovog Programa zaštite svedoka sa trenutnom zemljom domaćinom podnosioca žalbe, kao i sa državom porekla podnosioca žalbe.

VII. ODGOVOR ŠEFA MISIJE NA ZAHTEV ZA USVAJANJE PRIVREMENIH MERA

31. U svom odgovoru, ŠM je naveo da su se podnosilac žalbe i njegova porodica dobrovoljno povukli iz EULEX-ovog Programa zaštite svedoka 2021. godine. ŠM se pozvao na Memorandum o razumevanju (MoR) koji sadrži uslove dobrovoljnog povlačenja koji je potpisao podnosilac žalbe.
32. Štaviše, ŠM je naveo da su „svi odgovorni i neophodni organi iz zemlje domaćina obavešteni o promeni statusa [podnosioca žalbe] nakon potpisivanja Memoranduma o razumevanju 2021. godine. Pored toga, ŠM je naveo da su vlasti zemlje porekla podnosioca žalbe takođe obaveštene o njegovom statusu.

33. ŠM je zaključio da Misija nije u poziciji da pruži bilo kakvu dalju pomoć žaliocu i njegovoj porodici.
34. Kako bi u potpunosti uzela u obzir odgovor ŠM-a na zahtev za usvajanje privremenih mera, predsedavajuća komisije je zatražila da joj se dostavi kopija Memoranduma o razumevanju na koji se ŠM poziva u svom odgovoru.
35. ŠM je naveo da je traženi dokument poverljiv te stoga ne može biti dostavljen Komisiji, ali se može dati na uvid članu komisije. Niz poverljivih dokumenata je učinjen dostupnim.
36. Član Komisije je pregledao niz poverljivih dokumenata koji se odnose na dobrovoljno povlačenje podnosioca žalbe i njegove porodice iz EULEX-ovog programa zaštite svedoka. Utvrđeno je da dokumenti potkrepljuju izjave Misije u vezi sa dobrovoljnim povlačenjem podnosioca žalbe iz Programa zaštite svedoka i uslovima tog povlačenja.

VIII. PROCENA KOMISIJE O SPROVOĐENJU ZAHTEVA KOJI JE PREDSEDAVAJUĆA DALA ZA USVAJANJE PRIVREMENIH MERA

37. U vreme kada je predsedavajuća uradila zahtev za usvajanje privremenih mera status žalioca u pogledu EULEX-ovog programa zaštite svedoka nije bio jasan.
38. Iz dokumenata koje je EULEX stavio na raspolaganje se čini da su se podnosilac žalbe i njegova porodica dobrovoljno povukli iz EULEX-ovog programa zaštite svedoka 2021. godine, pre registrovanja ove žalbe kod Komisije.
39. ŠM takođe tvrdi da su organi države domaćina i zemlje porekla podnosioca žalbe obavešteni o njegovom statusu.
40. Komisija smatra da se, nakon dobrovoljnog povlačenja podnosioca žalbe iz EULEX-ovog Programa zaštite svedoka, Misija više ne može smatrati odgovornom za zaštitu podnosioca žalbe i njegove porodice.
41. S obzirom na to da je predsedavajuća tražila od Misije da preduzme sve neophodne radnje „u okviru svog mandata“ kako bi obezbedila bezbednost podnosioca žalbe i njegove porodice, Komisija smatra da više nije bilo u okviru mandata Misije da štiti živote podnosioca žalbe i njegove porodice u vreme kada je predsedavajuća usvojila Zahtev za usvajanje privremenih mera.
42. Komisija se uverila da je Misija u okviru svog mandata adekvatno odgovorila na zahtev za donošenje privremenih mera.

IZ TIH RAZLOGA, KOMISIJA JEDNOGLASNO

IZJAVLJUJE da je Šef Misije adekvatno odgovorio na Zahtev predsedavajuće za usvajanje privremenih mera, unutar značenja mandata Misije.

ODLUČUJE da okonča ispitivanje Zahteva za usvajanje privremenih mera, ne prejudicirajući prihvatljivost i osnovanost žalbe u pogledu navodnih povreda člana 2, 3 i 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Snježana BOKULIĆ,
Predsedavajuća

Petko PETKOV,
Član

Marina MANCINI,
Član